

CUMHURBAŞKANI: SEÇİM VE GÖREVE BAŞLAMA SÜRECİ (PRESIDENTIAL ELECTION AND HIS INVESTITURE)

BASINA VE KAMUOYUNA (TO THE PRESS AND PUBLIC OPINION)

Cumhurbaşkanlığı seçimi sonrasında Başbakanlık ve Cumhurbaşkanlığı statüsüne ilişkin bir tartışma sürdüğünü izlemekteyiz. Bu tartışmaların merkezinde bir takım anayasal sorular yer almaktadır. Türkiye’de seçim hukukuna ilişkin yasal ve anayasal düzlemde tutarlı ve uyumlu düzenleme gereğini gözardı etmeksizin; Anayasa Hukuku Araştırmaları Derneği olarak kamuoyunu aydınlatma ve bilgilendirme sorumluluğuyla bu sorulara yanıt vermeyi amaçlıyoruz.

Soru 1: Cumhurbaşkanı seçilmiş olmanın Milletvekilliği ve Başbakanlık sıfatına bir etkisi var mıdır?

Anayasa’ya göre “*Cumhurbaşkanı seçilenin, varsa partisi ile ilişkisi kesilir ve Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer.*” (AY md.101/son; 6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçim Kanunu, md.4/5). Buna göre bir adayın milletvekilliği ve buna bağlı olan başbakanlığı ile parti üyeliği, “cumhurbaşkanı seçildiği an” düşer.

Soru: 2 “Cumhurbaşkanı seçildiği an” ne zamana denk gelmektedir?

Anayasa’ya göre Cumhurbaşkanlığı seçiminde “*geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday Cumhurbaşkanı seçilmiş olur.*” (md.102/2). Yani “cumhurbaşkanı seçildiği an” ifadesi adayın Cumhurbaşkanlığı seçimindeki “geçerli oyların salt çoğunluğunu aldığı anı” ifade etmektedir. Bu anı saptayan makam Yüksek Seçim Kurulu’dur (YSK).

Cumhurbaşkanlığı Seçim Kanunu’nun “Cumhurbaşkanlığı Seçiminin Sonuçlandırılması” başlıklı 20’nci maddesine göre “*Cumhurbaşkanı seçiminin kesin sonuçları, Yüksek Seçim Kurulu tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Makamına bildirilir, kamuoyuna ilan edilir ve Resmi Gazetede yayımlanır*”. Bu hüküm çerçevesinde seçimlerin yapılmasından sonraki süreç, dört aşamada ilerlemektedir.

Birinci aşama: YSK Başkanının 10 Ağustos Pazar akşamı Cumhurbaşkanlığı seçim sonuçlarıyla ilgili açıklaması, seçilen kişinin kamuoyu bilgisine sunulmasıdır.

İkinci aşama: 11 Ağustos pazartesi günü, seçim sonuçlarının YSK web sitesinde duyurulması, bilginin kamuoyuna yazılı olarak sunulmasıdır.

Üçüncü aşama: Cumhurbaşkanlığı seçimi sonuçlarının Resmi Gazete’de yayımlanmasıdır.

Dördüncü aşama: 12’nci Cumhurbaşkanına tutanağın verilmesi ve and içme töreni yapılmasıdır.

- Bilgi edinme hakkıyla ilgili olan *ilk iki aşamada* kamuoyu ve aday, cumhurbaşkanı seçildiğini öğrenmiş olur. Resmi nitelik taşımayan bu aşama, kendisine “tarafsızlık” atfedilen (AY, md.101) Cumhurbaşkanlığı makamına seçilen kişinin, etik açıdan siyasal tarafsızlık içeren eylemlerde bulunmamasını gerektirir.

- Seçim sonuçlarının Resmi Gazete’de yayımlanması şeklindeki *üçüncü aşamada* aday, resmen Cumhurbaşkanı seçilmiş olur ve artık partisiyle ilişkisinin kesilmesi ve parlamento üyeliğinin sona ermesi hukuki bir zorunluluk olur. Kararın Resmi Gazete’de yayımlanmasından sonra 12’nci Cumhurbaşkanlığına seçilen kişinin başbakanlık, milletvekilliği ve parti üyeliği yapması artık anayasal ve yasal olmayacaktır.

- *Dördüncü aşama* ise, yeni Cumhurbaşkanının göreve başlama anını ifade etmektedir. Anayasa’ya göre and içme, göreve başlarken yapılan bir eylemdir (AY, md. 103/1). Anayasa’nın “*Cumhurbaşkanı göreve başlayıncaya kadar görev süresi dolan Cumhurbaşkanının görevi devam eder*” (md. 102/4) hükmü gereğince 11’nci Cumhurbaşkanı, 12’nci Cumhurbaşkanı yemin ettiği ana kadar görevde kalmaya devam eder.

Yani 6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçim Yasası “seçimin kesinleşmesi” ile “göreve başlama” konularını ayrı ayrı düzenlemekte ve bunları iki ayrı zaman dilimine yaymaktadır. “*Makamın başka bir sebeple boşalması halinde*” bu sürenin üç gün olarak belirlenmiş olması da, bu ayırımın Yasa’daki kesinliğini göstermektedir. Yani Anayasa’nın âmir hükmü, adayın statüsündeki hukuki değişimini, “seçilme” işlemine bağlamıştır. And içme töreni, göreve başlama koşuludur. Anayasa, böylece, seçilme ile göreve başlama arasında bir “geçiş dönemi” öngörmüş durumdadır.

Bu bilgiler çerçevesinde denilebilir ki;

- Bir aday, “Cumhurbaşkanı seçildikten” sonra milletvekili, başbakan ve parti üyesi sıfatını kaybeder.

- Bir aday, Cumhurbaşkanı “seçildiği andan” göreve başladığı “andiçme” anına kadar bu sıfatlarla herhangi bir hukuki işlem gerçekleştiremez. Gerçekleştirilen işlemler “yok” hükmünde olacaktır.

- “*Anayasanın uygulanmasını, devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını gözetmekle*” yükümlü (md.104) müstakbel Cumhurbaşkanı'nın, “seçilmesi” ile “göreve başlaması” arasındaki zaman diliminde Anayasa'nın emredici hükümlerinin gereklerine aykırı davranması, Anayasa'nın ihlâli anlamına gelir. 15 Ağustos 2014

Basına ve kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Anayasa Hukuku Araştırmaları Derneği

PRESIDENTIAL ELECTION AND HIS INVESTITURE TO THE PRESS AND PUBLIC OPINION*

We see that there is a discussion going on over the status of the Prime Minister and the President lately. Some constitutional questions lie at the heart of such discussions. We, as the Association of Research on Constitutional Law, intend to answer these questions with the sense of responsibility to elucidate and inform the public opinion.

Question 1: Does electing a President have an effect on the capacity of Deputy and Prime Minister?

According to the constitution, "*If the President-elect is a member of a party, his relationship with his party is severed and his membership of the Grand National Assembly of Turkey ceases.*" (Article 101/last in the Constitution; Article 4/5 in Presidential Election Law numbered 6271). Accordingly, the role of deputy and prime minister and the parliamentary membership of a candidate terminates once he is elected as President".

Question 2: What does "the moment of electing as President" correspond to?

According to the constitution, "*candidate receiving absolute majority of valid votes is elected as President*" in election of Presidency (Article 102/2). That is, "the moment of electing as President" means "the moment when candidate takes absolute majority of valid votes" in presidential election. Authority determining this moment is Supreme Election Board (YSK).

Pursuant to article 20 titled "Finalization of Presidential Election" in Presidential Election Law, "*Final results of Presidential election are notified to Turkish Grand National Assembly and Presidential Authority by Supreme Election Board, announced to public press and published in Official Gazette*". The next process after the elections within the framework of this provision proceeds in four stages.

First stage: It is the statement of YSK Chairman about Presidential election results on 10 August Sunday evening, the presentation of person elected to the information of public press.

---

* Translated from Turkish by Duygu ŞİMŞEK AKTAŞ, LL.M

Second stage: Announcement of election results in YSK web site on 11 August Monday, presentation of information to public press in written form.

Third stage: Publication of Presidential election results in Official Gazette.

Fourth stage: Submission of minutes to 12th President and taking an oath.

-*In the first two stages* related with right to information, candidate learns that he has been elected as president. This stage, not bearing official nature, imposes an ethical responsibility on the person elected to the Presidency and for whom "neutrality" is required (Article 101 in the constitution), not to take partisan actions.

-*In the third stage* in which election results are published in the Official Gazette,

the candidate is officially elected as President, his connection with his party is severed and termination of his parliamentary membership is a legal obligation. After the decree is published in Official Gazette, it cannot be constitutional or legal for the person elected as President to serve as Prime minister, deputy and party member.

-*The fourth stage* expresses the moment of inauguration of the recently elected President. According to the constitution, taking an oath is an action performed while starting to coming into office (Article 103/1 in the constitution. Pursuant to the provision of the constitution "*President whose assignment expired continues to serve until the recently elected President starts to serve*" (Article 102/4), 11th President continues to remain in the term until the moment when 12th President takes an oath.

That is, Presidential Election Law numbered 6271 regulates "finalization of election" and "inauguration" issues separately and spreads these two different timeframes. "*In case office becomes vacant due to another reason*", this period is determined as three days and this shows the precision of this separation in the Law. That is, a mandatory provision of the Constitution binds the legal change in stature of the candidate to "election" procedure. Taking an oath ceremony is the condition of inauguration. The Constitution envisages a "transition period" between election and inauguration.

It can be said within the framework of above-mentioned information;

- The candidate loses the capacity of deputy, prime minister and member of parliament by being elected.

- The candidate cannot perform any legal transaction under these capacities from the "moment result of the election is announced" until "the moment of taking an oath". Any transactions performed will have been null and void.

- The failure of the President who is liable to "*implement constitution, supervise regular and consistent performance of government bodies*" to act properly according to imperative provisions of Constitution in timeframe between "election" and "inauguration" means a constitutional crisis and violation of the Constitution.

Kindly declared to the press and public opinion.

Association of Research on Constitutional Law